

COVID-19 ORGANİK GIDANIN YILDIZINI PARLATTI

Olumsuz etkileri hemen hemen her sektörde hissedilen Covid-19 salgını dünya genelinde insanların günlük yaşamları üzerinde değişimler yaratırken, organik gıda sektörünün ise yıldızını parlattı. Salgın organik ve sürdürülebilir gıdalara olan talebi iki, hatta üç kat artırırken, AB'nin en önemli tedarikçilerinden olan Türkiye için de yeni fırsatların doğmasına neden oldu. Dünyada organik tarım alanını en fazla artıran ülkelerden biri olan Türkiye'de bu alanda üretilen ürün sayısı 230'u geçti.

100

MİLYAR DOLAR
2019'da küresel
organik gıda satış
miktarı

150

MİLYAR DOLAR
Küresel organik
gıda satışlarında
beş yıl içinde
beklenen pazar
büyüklüğü

%14.8

BÜYÜME

Organik gıda ve
içecek pazarında
2025 yılına kadar
beklenen yıllık
ortalama büyüme
beklentisi

Yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle dünyada binlerce kişi hayatını kaybederken, ekonomide de çarkların durmasına neden oldu. Birçok sektör geçici olarak kepenk indirirken, organik gıda gibi bazı sektörlerin ise yıldızı parladı.

Etkileri hemen hemen her sektörde hissedilen Covid-19 salgını dünya genelinde insanların günlük yaşamları üzerinde değişimler yarattı. İnsanların sağlıklı beslenme konusundaki tercihlerini yeniden şekillendirmeye başlayan pandemi bu yıl organik gıda sektörü için şimdiden önemli sonuçlar doğurmaya başladı.

Koronavirüs pandemisi organik ve sürdürülebilir gıdalara olan talebin artmasına neden oldu. Dünyanın dört bir yanındaki perakendeciler organik ürünler için büyük satış artışları yaşıyorlar. Çevrimiçi perakendeciler de şimdiye kadar yaşanmış en yüksek satış büyümesini bildiriyor.

Geçtiğimiz yıl da 100 milyar doların üzerine çıkan küresel organik gıda satışlarının bu yıl yüzde 25'in üzerinde büyümesi ve beş yıl içinde 150 milyar dolarlık bir pazara ulaşması bekleniyor. Özellikle Avrupa'daki büyüme en büyük organik gıda tedarikçilerinden Türkiye için önem taşıyor.

Satışlarda yüzde 20'den fazla artış yaşandı

Organik ve ilgili ürün endüstrilerinde uluslararası deneyime sahip olan araştırma, danışmanlık ve eğitim şirketi Ecovia Intelligence tarafından hazırlanan raporda,

insanların virüse karşı bağışıklık sistemlerini güçlendirmek amacıyla daha doğal yiyeceklere yönelmesinin küresel organik gıda pazarındaki satışlarda önemli bir artış getirdiği belirtiyor. Sektör uzmanlarına göre sağlıklı beslenmeye yönelik talep kalıcı olacak ve pazar gelecek beş yılda önemli bir büyüme gösterecek.

Organik Ticaret Birliği (OTA), ABD'de organik gıda satışlarının 50 milyar doların üzerine çıktığını ve trendin güçlenerek devam edeceğini bildiriyor. OTA, 2020 ilkbahar döneminde satışların yüzde 20'den fazla arttığını kaydederken; süt, ekmek, makarna, pirinç, tahıllar, un ve maya gibi fırıncılık malzemeleri de dahil olmak üzere tüm önemli gıda kalemlerinde talebin sürmesini bekliyor. Sektör, Asya ve Avrupa'da da hızlı bir büyüme içinde. Hindistan'da bazı organik gıda platformlarının satışlarında yüzde 100 artış yaşandı. Yeni Delhi merkezli organik gıda toptancısı 'I Say Organic', 25 Mart'ta başlayan tecrit önlemleri boyunca satışlarının yüzde 100 arttığını bildirdi. Online satış kanalı Naturally Yours da satışlarında yüzde 70-80 artış kaydetti.

Engeller nedeniyle Çin'de siparişler yüzde 75 düştü

Dünyanın en büyük doğal gıda perakendecisi olan Whole Foods Market, benzeri görülmemiş talep nedeniyle çevrimiçi market müşterilerinin sayısını sınırlamaya başladı. İngiltere'de Abel & Cole satış siparişlerinde yüzde 25 artış

açıklarken, Riverford de talep artışı bildirdi. Hintli çevrimiçi perakendeci Nourish Organic, geçtiğimiz ay yüzde 30 satış artışı yaşadı. Fransa'da da bazı organik gıda mağazaları yüzde 40'ın üzerinde satış artışı bildirdi. Covid-19'un Çin'in organik gıda endüstrisinde önemli etkileri oldu.

Çin'in gıda ticareti yapan firmalarının çoğu, ticarete dış engeller nedeniyle uluslararası siparişlerinde yüzde 75 oranında düşüş yaşadı. Bununla birlikte salgından sonra sağlık Çinli tüketicilerin önceliklerinden biri haline gelmesiyle değişen beslenme alışkanlıklarının ülkenin organik gıda pazarını 2022 yılında 31 milyar dolarlık bir büyüklüğe çıkarması bekleniyor. Avrupa'da da satışlar hızlandı. "Organic Foods & Beverages - Global Market Trajectory & Analytics"ın raporuna göre küresel organik gıda ve içecek pazarı 2025 yılına kadar yıllık ortalama yüzde 14.8 büyümeye gösterecek.

Türkiye, organik turunçgiller ithalatından yüzde 25 pay alıyor

Bu dönem içinde Avrupa'da en büyük büyüme 8.9 milyar dolarla Almanya'dan gelecek. Avrupa pazarındaki talep artışı

Çinli ihracatçı için iyi bir haber olarak görülüyor. Çünkü 2019 sonu itibarıyla Çin, Avrupa pazarının en büyük tedarikçisi. Avrupa Birliği'nin (AB) geçtiğimiz yıl organik gıda ithalatının neredeyse üçte biri Hollanda tarafından gerçekleştirildi. Almanya'nın ithalat içindeki payı yüzde 13, İngiltere'nin yüzde 12 ve Belçika'nın yüzde 11 oldu.

Organik ithalat için ana ticaret ortakları arasında Çin, Ukrayna, Dominik Cumhuriyeti ve Ekvador oldu. Çin'den ağırlıklı olarak küspe ithalatı yapılırken, Ekvador, Dominik Cumhuriyeti ve Peru AB'ye organik tropikal meyve, fındık ve baharat ihraç etti. Organik tahıllarda ithalat ağırlıklı olarak Ukrayna, Türkiye ve Kazakistan'dan yapılırken, organik şeker ithalatı Brezilya ve Kolombiya'dan gerçekleştirildi. Türkiye, AB ülkelerinin organik turunçgiller ithalatında yüzde 25 pay alırken, organik sebze ithalatında da yüzde 17'lik paya sahip oldu. Türkiye, AB'nin organik yağlı tohum alımı için de tercih ettiği pazarlar arasında.

Talepteki artış arzda sorunlar yaratıyor

Covid-19, beslenme ve sağlık arasındaki ilişki konusunda tüketicinin farkındalığını artırıyor. Tüketiciler, kişisel bağışıklıklarını artırmak için daha organik ve sağlıklı yiyecekler satın alıyorlar. Ancak talepteki artış arz sorunlarını beraberinde getiriyor. Organik gıda endüstrisi artık baskı altında olan uluslararası tedarik ağları ile küresel...

Avrupa ve Kuzey Amerika organik gıda şirketleri tarafından kullanılan hammaddelerin çoğu Asya, Latin Amerika ve Afrika'da üretiliyor. Kilitlenmeler tedarik zincirlerini

Türkiye, organik üretime ayrılan tarım alanında dünyada ilk 10'da

Organik tarımda geçmişi 1980'li yıllara dayanan Türkiye, organik üretime ayrılan tarım alanına bakıldığında dünyada ilk 10, üretimde ise ilk altıda. Büyük bir potansiyele sahip olan ülkemizde lokomotif ürünler ise incir, üzüm, kayısı gibi kuru meyveler, fındık ve bakliyat olarak ön plana çıkarken, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2018 verilerine göre Türkiye, en çok İtalya'ya organik ürün ihraç etti.

bozuyor. Örneğin, Hindistan organik çay, otlar, baharatlar ve ilgili bileşenlerin önemli bir kaynağı. Mart ayında alınan acil önlemler gıda işleme ve ihracatını durdurdu.

BSE krizi ve SARS sırasında neler olmuştu?

Organik ve sürdürülebilir gıdalara olan talebin, tüketici korkuları azaldıktan sonra güçlü seyretmesi bekleniyor. Önceki gıda ve sağlık korkuları, ilk satış artışına ve ardından organik ürünlere yönelik sürekli talebe neden oldu. Örneğin, 2000 yılındaki BSE krizi Avrupa'daki organik et ürünlerine olan talebi artırdı; satışlar sonraki yıllarda canlı kaldı. Benzer şekilde SARS, 2004 yılında Çin ve Asya'daki organik gıdalara olan talepteki artışa yol açtı. 2008'deki melamin skandalı, Çin'deki organik bebek maması talebini artırdı. Birkaç yıl içinde Çin organik bebek maması pazarı dünyadaki en büyük pazar haline geldi.

Baharat talebi patladı fiyatlar ikiye katlandı

Koronavirüs salgını boyunca bağışıklık sistemini güçlendirmek isteyenler baharat talebini patlattı. Araştırma şirketi Nielsen'in verilerine göre, ABD'de Haziran'ın ikinci haftasına kadarki 14 haftalık dönemde zencefil satışları yüzde 94 artarken, zerdeçal satışları yüzde 68, sarımsak satışları yüzde 62 artış gösterdi. Singapur merkezli gıda ticareti kuruluşu Olam, Hint zencefil için talebin yıllık bazda yüzde 20, Vietnam zencefil ve karabiberi satışlarının da sırasıyla yüzde 65 ve 15 arttığını bildirdi. Asya baharatı ticareti yapan Legend Exim'i kontrol eden AR Azeem, Myanmar da üretilen zerdeçal satışlarının son üç ayda yüzde 30 arttığını söyledi. Baharat talebindeki artış fiyatlarla da yansıyor. Çin zencefilinin fiyatı 2 yıl önceki 7.5 Yuan/ kg seviyesinden 10 Yuan/kg seviyelerine yükseldi.

İşletmeler üretim modellerini değiştirmeye başladı

Organik gıda pazarı, tüketicilerin sağlıklı ve güvenilir gıdaya erişim talebi arttıkça yıllar içerisinde istikrarlı şekilde büyümesini sürdürüyor. Organik gıda tüketiminin en üst seviyelere ulaştığı günümüzde tüketicilerin taleplerine cevap vermek adına birçok üretici gıda üretimlerini katkısız, doğal ve organik ürünlerden yapmaya başladı. Özellikle büyük şehirlerde hazır organik gıdalara yönelik oluşan taleplerle birçok küçük işletme üretimlerini artırarak birçok farklı alternatif sunuyor. Tüketicilerin farkındalığının artmasıyla beraber organik ürün pazarı büyürken, sağlıklı ve doğal kavramları önemini bir kat daha artırıyor. Öyle ki üretim aşamasında hiçbir kimyasala maruz kalmadan üretilen mahsullerin katkı maddesi içermemesi sebebiyle organik ürünler sağlıklı beslenmek isteyenlerin vazgeçilmezi haline geldi.

Covid-19 ve sağlıklı beslenme açısından organik ürünlerin faydaları sebebiyle bu ve benzeri gıdalara karşı bilinç ve talep arttı. Bu artışla beraber ev yapımı yöresel organik gıdalar özellikle şehirli tüketiciler tarafından en parlak dönemini yaşıyor. Yöresel organik gıdalarda sunulan çeşitler oldukça fazla ve sınırsız. Ancak hem sağlıklı, hem organik, hem de hijyenik olan bu ürünler arasında en çok tercih edilen erişte de dahil olmak üzere, reçeller ve şekerless marmelat ürünler. Özellikle turuncu ve portakal reçelleri yöresel

Hem insana hem çevreye dost

Dünyada havayı, suyu ve toprağı kirletmeksizin, hastalık ve zararlıların etkisini en aza indirecek tarımsal tekniklerin geliştirilmesine her geçen gün duyulan ihtiyaç artıyor. Bu ihtiyacı karşılayacak, doğaya dost üretim metodu "Organik Tarım" olarak nitelendiriliyor. Organik tarım, insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ve üretimde hiçbir kimyasal girdi kullanılmadan, üretimden tüketime kadar her aşamayı kontrollü ve sertifikalı bir tarımsal üretim biçimi. Organik tarımda ürün yetiştirilmesi, toplanması, hasat, kesim, işleme, ambalajlama, etiketleme, depolama, taşıma ile ürünün tüketiciye ulaşmasına kadar olan diğer tüm işlemlerde kimyasal madde veya tarım ilacı kullanılmıyor.

ürünlerin başında en çok tercih edilen organik gıdalardan...

İhraç edilen ürünler artık iç piyasada talep görüyor

Geçmiş yıllarda daha çok ihraç edilen organik ürünler, artık iç piyasada da ciddi

olarak talep görmeye başladı. Birçok organik gıda üretimi yapan KOBİ'nin doğan talep karşısında üretim kapasitesini artırması ve pazar payını giderek yükseltmesi son dönemin en dikkat çekici gelişmelerinden. Dünyada 105 milyar dolarlık büyüklüğe ulaşan organik pazar, Türkiye'de de büyümeye devam ederek 2017'de 800 milyon doları aştı. Organik Tarım Araştırma Enstitüsü (FiBL) ve Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu (IFOAM) 2017 verilerini kapsayan "Organik Tarım Dünyası – İstatistikler ve Gelişen Trendler 2019" raporuna göre küresel ölçekte organik tarım arazileri önemli ölçüde artarken, buna paralel olarak organik perakende satışları da artmaya devam ediyor.

Organik tarım nasıl yapılıyor?

Dünyada organik tarım üretimi yapılan alanlar, toplam tarım alanlarının yaklaşık yüzde 1'ini oluşturuyor. Avustralya 35.6 milyon hektar ile en büyük organik tarım alanına sahip ülke konumundayken, onu 3.4 milyon hektar ile Arjantin ve 3 milyon hektar ile Çin izliyor. Avrupa'da da en büyük organik tarım alanına sahip ilk üç ülke sırasıyla 2.1 milyon hektar ile İspanya, 1.9 milyon hektar ile İtalya ve 1.7 milyon hektar ile Fransa.

Organik tarım; kimyasal gübre ve pes-

Organik gıda pazarı 1990'larda görücüye çıktı

Organik gıdalar küresel anlamda ilk olarak 1990'ların başında büyük çapta tanıtıldı. Küresel organik ürün satışlarının 2008 yılında 50 milyar ABD Doları'na ulaşması 15 yılı aşkın bir süre aldı. On yıl sonra 2018'de pazarın büyüklüğü 95 milyar ABD Doları'nı aştı.

tisit gibi yapay dış girdileri kullanmaksızın, sürdürülebilir verimliliğe dayalı, çevreye ve insan sağlığına zarar vermeden yapılan bir üretim şekli. Toprak verimliliğini ve gıda güvenliğini esas alan, her aşaması kontrollü ve kayıtlı olan sertifikalı bir sistem.

Öncelikle organik üretim yapılacak arazinin geleneksel üretim yapılan bölgelerden, işlek anayollardan, ağır sanayi tesislerinden, maden işletmelerinden, kentsel atıkların toplu olarak bırakıldığı alanlardan, kirletici atıklar içeren akarsulardan ve yer altı sularından etkilenmeyecek bir mesafede olması gerekiyor. Organik tarımda en önemli maliyet unsuru çoğu zaman emek. Hedef, tarladan maksimum verim almak yerine toprağı zayıflatmadan ve yeteri kadar ürün almak olunca çoğu iş elle yapılabilir.

Tüketiciler için en önemli konulardan biri de alacakları ürünün gerçekten bu çerçevede üretilmiş "organik ürün" olduğundan şüphe duymamak. Türkiye'de organik tarım Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın sertifikasyon kuruluşuna verdiği yetki çerçevesinde sürekli bir denetim

altında tutuluyor ve üretimin başlangıcından sonuna kadar toprak, yaprak, su ve ürün analizleri yapılıyor.

Organik tarımın felsefesi şu: Doğada herkesin beslenmeye hakkı var; kurda, kuşta aş ve yem vereceksiniz...

Hangi ürün, hangi bölgede yetiştiriliyor?

Kurtlu elmayı özleyenler, doğadaki canlıların da yiyebileceği ürünlerin peşindedir. Bu süreci yakından görmek isteyenler Türkiye'nin farklı bölgelerinde misafir kabul eden küçük ve orta ölçekli çok sayıda organik tarım işletmesine ve çiftliklere misafir olabilirler. İsteyen bir haftaya isteyen bir yıla kadar gönüllü ya da yardımcı sıfatıyla bu çiftliklerde çalışıp işi tecrübe etme imkânına sahip.

Organik tarım kapsamında Türkiye'de ilk kalemler olan kuru üzüm ve incir üretimi Ege Bölgesi'nde yapılıyor. Ege, hem pazara yakınlığı hem de en önemli organik üretim alanı oluşuyla dikkat çekiyor. Bu bölgenin domatesten üzüme, elmadan armut ve zeytine kadar geniş bir organik üretim kapasitesi var. Malatya, kayısının organik üretimi için en önemli üretim alanı. Gaziantep'te Antep fıstığı ve Rize'de çay da aynı durumda. Organik çilek Bursa ve Konya'da, elma Niğde, Denizli ve Aydın'da, erik Afyon, Bursa ve Erzurum'da, kiraz Bursa ve Afyon'da, armut Niğde, Çanakkale ve Isparta'da, adaçayı Antalya ve Şanlıurfa'da, nar Adana ve Adıyaman'da, zeytin Hatay ve Çanakkale'de üretiliyor. Konya Ovası'nda organik çilek, vişne, kiraz ve havuç üretimi de dikkat çekiyor. Doğu illerinde daha çok arpa, buğday, fiğ, yonca ve korunga gibi geniş alana ekimi yapılan bitkiler üretiliyor. Ancak isteğe bağlı olarak Tunceli'de fasulye ve bezelye üretimi de yapılabilir.

Organik tarım yapılan ürün sayısı 230'u geçti

Dünyada organik gıda ve içecek pazarı son 16 yılda pazarın dört katından fazla büyürken Türkiye'de son 14 yılda sekize katlandı. Organik tarım yapılan ürün sayısı 230'u geçti. Türkiye'de çiftçi sayısı azalırken organik tarım yapan çiftçi sayısı 12.4 binden 70 binlere tırmandı. Willer ve Kilcher raporuna göre 2008-2009 döneminde tüm dünyada organik tarım alanını en fazla arttıran iki ülkeden biri Türkiye oldu.

